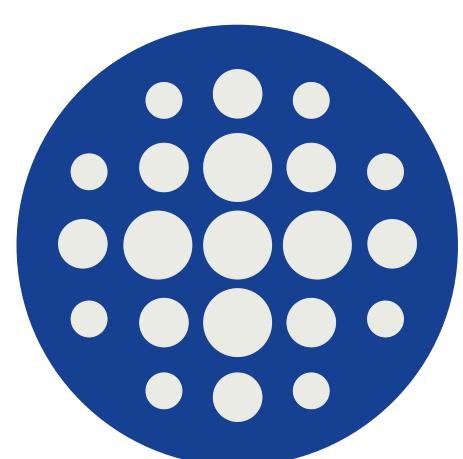
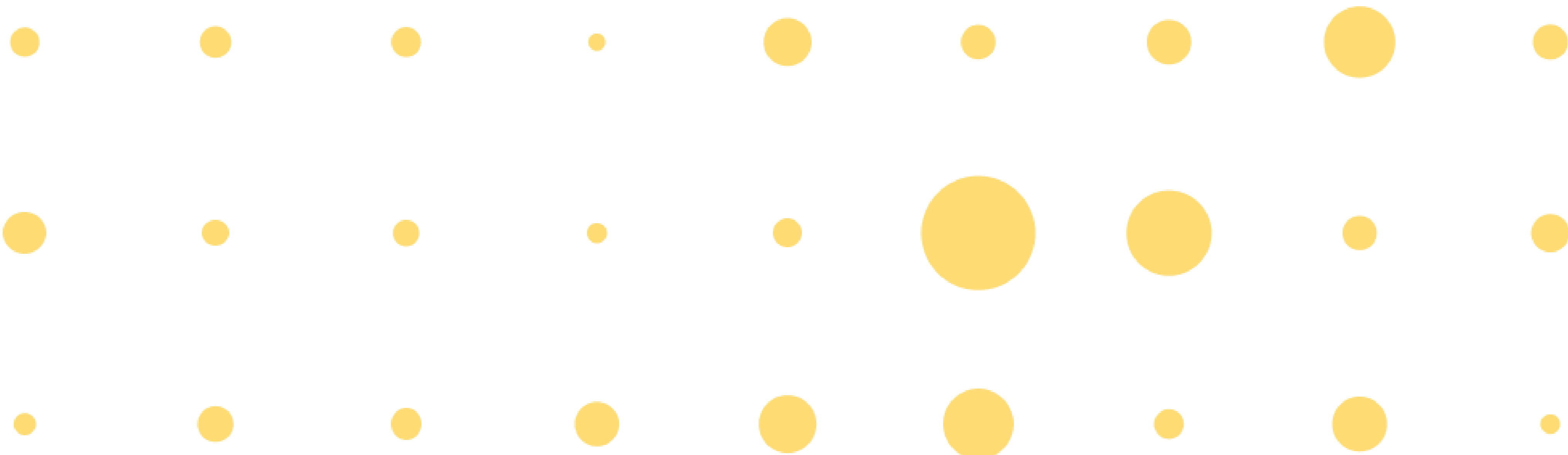

«УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

ЗБІРНИК КЕЙСІВ

Збірник історій змін, які відбулися у громадах в межах проєкту “Українські громади на шляху до євроінтеграції”, який реалізували ГО “Точка доступу” (Україна) у партнерстві з Фондом “Освіта для демократії” (Польща) за сприяння Національного фонду підтримки демократії (NED).

Збірник історій змін із прифронтових громад Донецької, Запорізької, Херсонської, Харківської, Миколаївської, Дніпропетровської областей, що відбулись в межах двох хвиль проекту «Українські громади на шляху до європейської інтеграції», що реалізується ГО «Точка доступу» у партнерстві з Фондом «Освіта для демократії» (Польща) за сприяння Національного фонду підтримки демократії (NED).

2024-2026 рр.

Вступ

Проект «Українські громади на шляху до євроінтеграції», який з вересня 2024 р. до липня 2025 р. реалізували ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» (Польща) за підтримки NED, був спрямований на підготовку малих громад до європейської інтеграції в областях, де ведуться бойові дії (Донецька, Запорізька, Херсонська).

6 громад були відібрані на конкурсній основі. Проект показав: навіть у прифронтових і деокупованих громадах можна впроваджувати європейські практики.

Восени 2025 року стартувала друга хвиля проекту для громад з Дніпропетровської, Харківської та Миколаївської областей. В результаті відбору участь взяли представники та представниці Новоодеської, Новобузької, Сурсько-Литовської, Дергачівської, Глеюватської, Новопокровської громад.

Структура проєкту

Відбір громад

12 громад (2 хвилі проєкту) відібрані на конкурсній основі з прифронтових та деокупованих територій

Формування команд

Команди по 4 особи від громади з представників громадських організацій та органів місцевого самоврядування

Навчання

Тренінги, вебінари, навчальний візит до Польщі для вивчення європейських практик

Розробка проєктів

Команди розробили власні проєкти на основі отриманих знань

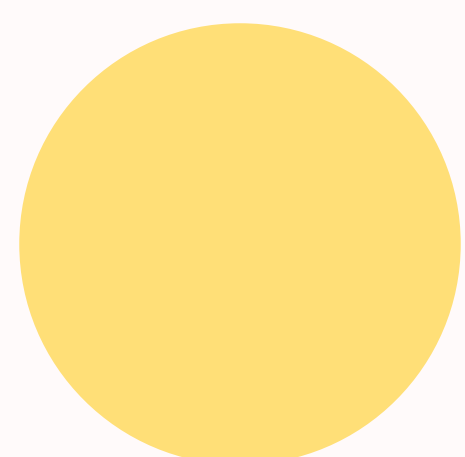
Фінансова підтримка

До 1,5 тис. доларів у гривневому еквіваленті для реалізації міні-проєктів

Впровадження

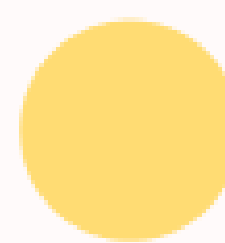
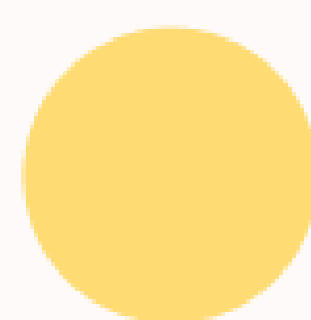
11 громад успішно реалізували свої міні-проєкти

На момент початку впровадження малих проєктів у першій хвилі одна громада з Херсонської області відмовилась від впровадження запланованого міні-проєкту через значне погіршення безпекової ситуації. Результати роботи 11 команд представлені у вигляді реальних кейсів.

11 кейсів

Цей збірник містить 11 історій змін, які доводять: для великих результатів не завжди потрібні великі гроші. Достатньо ідеї, партнерства та довіри.

Світлана Ткаченко

Координаторка проєкту з боку українського партнера, ГО “Точка доступу”

Подвійний виклик: вистояти і робити кроки до Європи

— У 2024 році ми розпочали проєкт «Українські громади на шляху до євроінтеграції», який став нашою відповіддю на виклик: як допомогти громадам розпочати підготовку до євроінтеграції на локальному рівні. В той час активно йшла підготовка до євроінтеграції на національному рівні, ми ж працювали над питанням: «А що має змінитися на локальному рівні?»

І перші наші пілотні громади були прифронтові. Подвійний виклик: не лише вистояти, а й робити вже свої кроки до Європи. Сьогодні ми все більше чуємо про важливість локального рівня, бачимо навчальні заходи, конкурси, експертні виступи, і радіємо, що актуальність цього питання підвищилась. Але на локальному рівні все ще стикаємось з думками: «А хіба ми в громадах щось можемо робити?»

Більше ніж активності

Майже рік навчань, навчальний візит до Польщі, спільна робота місцевої влади й громадських організацій, міні гранти на локальні ініціативи — усе це стало більше, ніж просто набір активностей.

Це стала школою розбудови довіри, партнерства й дій, які наближають нас до Європи.

Євроінтеграція на локальному рівні

Прозорість і діалог

Відкрита комунікація між владою та громадянськістю на місцевому рівні

Розбудова співпраці

Згуртованість та партнерство між різними секторами громади

Залучення молоді

Активна участь молодого покоління у процесах змін

Інклюзивність

Врахування потреб усіх категорій мешканців

Громадські простори

Нові діалогові майданчики у селах і містечках

Ми першими показали, що євроінтеграція – не лише політика і документи національного рівня, а прозорість і діалог на локальному рівні, розбудова співпраці та згуртованість, залучення молоді, інклюзивність, нові громадські діалогові простори у селах і містечках Донеччини, Запоріжжя та Херсонщини. Євроінтеграція - це про цінності та життя у відповідності з ними в кожній громаді України.

Тоді ми планували майбутнє

Коли здавалося, що громадам вистачає сьогоденних викликів. Але саме там, у прифронтових селах і містах, зароджувалися перші кроки до європейського шляху.

- ☐ **І тепер ми можемо з упевненістю говорити:** якщо прифронтові громади змогли розпочати діяти навіть в своїх надскладних умовах, то і іншим громадам цей шлях під силу!

Міжнародне партнерство

Польський досвід

Наталя Кертичак

Координаторка проєкту, представниця Фонду «Освіта для демократії» (Польща)

Польський досвід євроінтеграції може бути дуже цінним для українських громад.

Водночас для нас важливо вибудовувати й посилювати зв'язки між Польщею та Україною — адже це партнерство є ключовим для нашого регіону.

В Польщі власним оком можна побачити результати здійсненої завдяки євроінтеграції роботи на рівні громад, використання коштів ЄС на місцевому рівні, який вплив вступ до ЄС приніс на рівні громад. Важливим є однак не лише побачити цей результат, а розуміти як він став можливим. Це підготовка кадрів, які володіють відповідними навичками для підготовки та втілення проєктів, це системна, поетапна робота тих же кадрів, над розробкою стратегій, над вивченням потреб своїх громад і відповідним плануванням проєктів розвитку щоб на ці потреби відповісти.

Для досягнення цих успішних результатів важливою була також міжмуніципальна співпраця, щоб зміна могла відбутися не лише на рівні громади, чи регіону, але і на проміжному рівні.

В Польщі громади-учасниці проєкту вивчили механізм роботи в рамках Місцевих груп дії, де кошти виділяються на розвиток сільських територій, на проєкти які пов'язані з розробленою стратегією. Місцеві групи дії це територіальне, міжсекторальне партнерство представників громадських організацій, органів місцевого самоврядування, бізнесу та інших важливих місцевих установ. Роль добре підготовленої стратегії є ключовою для ефективного залучення коштів, так на розвиток інфраструктури, як і культури, освіти, співпраці тощо.

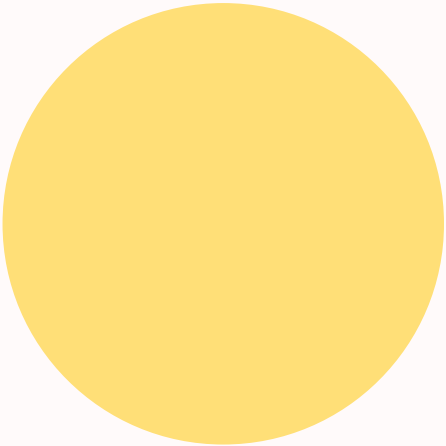
Важливим принципом ЄС є планування з урахуванням принципу доступності та рівних прав та можливостей жінок та чоловіків. Такий підхід дуже важливий і для України, враховуючи наслідки воєнних дій для суспільства, і потребу подбати у процесі відновлення і відбудови про тих хто найбільше постраждав.

Практичний польський досвід може стати джерелом натхнення й нових ідей для українських громад. Водночас для нас важливо вибудовувати й посилювати зв'язки між Польщею та Україною — адже це партнерство є ключовим для нашого регіону.

Польща та Україна мають бути союзниками. Нашим проєктом хочемо допомагати представникам обох країн розуміти один одного і також розуміти важливі моменти, які стосуються євроінтеграції України, щоб не піддаватись на маніпуляції чи дезінформацію з тим пов'язану.

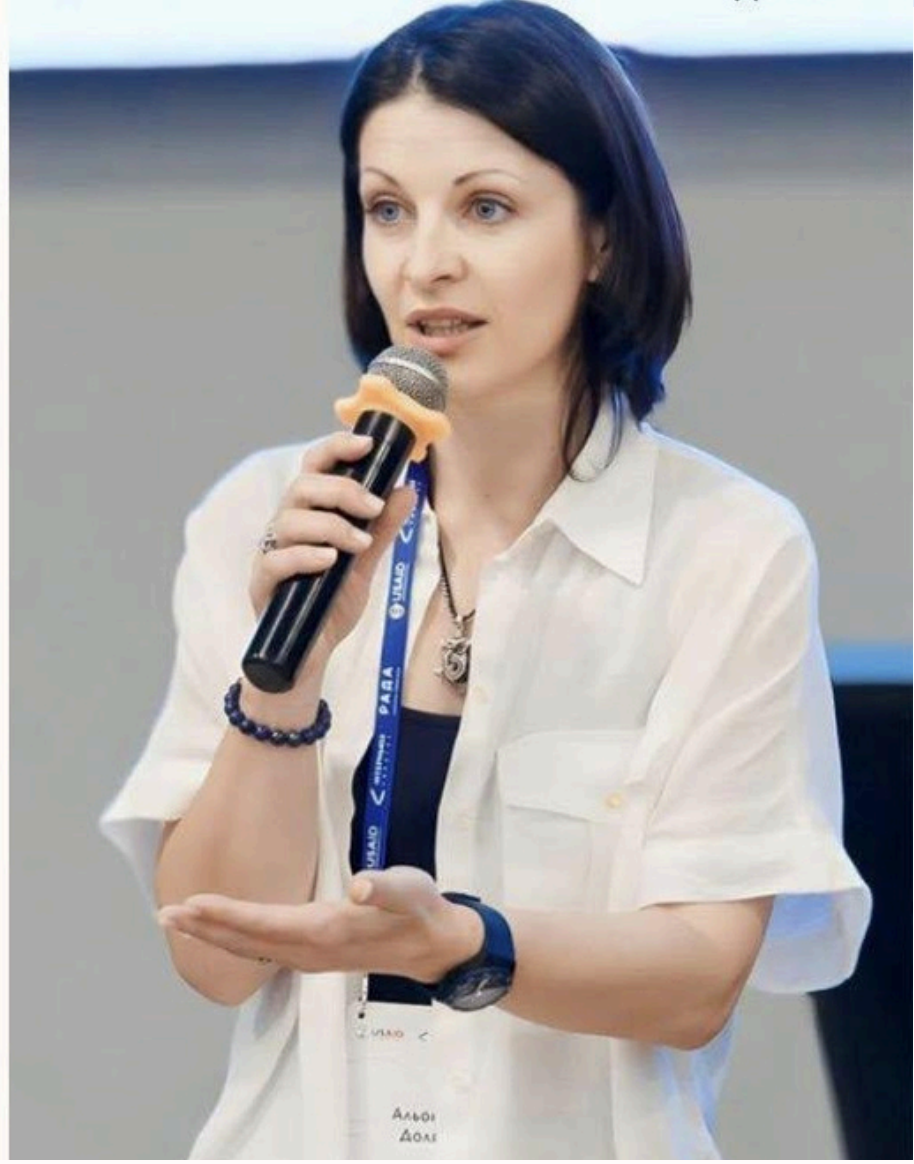
Ми працюємо з громадами прифронтових територій, адже саме вони часто мають обмежений доступ до міжнародних можливостей. І ми переконані: вони мають бути повноцінними учасниками євроінтеграційних процесів, а не залишатися осторонь.

Євроінтеграція починається з громад

Невеликі, особливо прифронтові громади, демонструють, як можна поєднувати європейські стандарти з локальними реаліями. Саме завдяки системній роботі, комунікації, просвіті, залученню громадськості та стратегічному плануванню, які активно впроваджують громадські організації в партнерстві з місцевою владою, ці громади стають фундаментом успішної інтеграції України в ЄС.

Альона Доля, тренерка проєкту

Історія проєкту: від 2006 року

— Я почну з історії цього проєкту. І відразу хочу наголосити: він народився не вчора і навіть не рік тому. Його витoki сягають далекого 2006 року, коли розпочалася співпраця з нашими польськими партнерами.

Тоді, у 2006-му, ми вперше як Фундація локальних ініціатив Донеччини та Донецька обласна організація ВГО «Комітет виборців України» разом із представниками українських громад вирушили до Польщі. Ми побачили, як живе країна після вступу до Євросоюзу, як налагоджується співпраця між владою та громадськістю. Саме цей досвід надихнув нас започаткувати подібні проєкти в Україні.

Перші проєкти з євроінтеграції

Незмінні принципи проєктів

Європейські стандарти

Впровадження європейських стандартів належного врядування

Взаємодія

Розвиток взаємодії між владою і громадськістю

Участь мешканців

Залучення мешканців до життя своїх громад та прийняття рішень

Ці проєкти успішно втілювалися на території Донецької та Луганської областей, і до 2015 року ми продовжували співпрацю з польськими партнерами. Зрозуміло, що з часом можливості возити представників місцевого самоврядування Донеччини на ознайомчі візити до Польщі зникли. Але головне – ця діяльність розпочалася ще у 2006-му, а ми завжди першими намагалися ці європейські цінності впроваджувати у Донецькій області.

Оновлений формат у 2023 році

Проект у своєму оновленому форматі дав можливість продовжити співпрацю з польськими партнерами, зокрема – з Фондом «Освіта для демократії». Це був вже 2023 рік, час повномасштабного вторгнення. Тоді я працювала з Верховною Радою, і ми активно проводили навчання для апарату парламенту, секретаріатів комітетів та помічників щодо питань євроінтеграції, приведення законодавства у відповідність до європейських норм.

Формування ідеї проєкту

Ми з Світланою Ткаченко, на той час як члени правління ГО «Точка доступу», мали можливість відвідати наших польських партнерів для відновлення співпраці. Під час обговорення з польськими партнерами постало питання: що саме можна зробити на локальному рівні – для українських громад? Адже саме з них має починатися євроінтеграція.

- ❑ На загальнонаціональному рівні відбувалося дуже багато: працював уряд, парламент, запускалися реформи. Але з громадами системної роботи практично не було.

Фокус на невеликих громадах

Так і сформувалася ідея проекту: продовжити діяльність, розпочату ще багато років тому, і зосередитися на невеликих громадах, особливо прифронтових. Адже саме там люди часто вмотивованіші, і, як показує наш досвід, у малих громадах результату можна досягти швидше й ефективніше.

У підсумку так і був створений цей проект. Його перша частина вже реалізована і, як показав цей досвід, у невеликих громадах можна досягти значних результатів.

Саме громади повинні стати першими майданчиками для впровадження європейських стандартів

Чому невеликі громади?

Обмежені ресурси

У великих містах завжди є більше ресурсів і можливостей, а от у маленьких громадах часто бракує і ресурсів, і навіть елементарного інформування

Населення 5-10 тисяч

Особливо прифронтові громади з невеликою кількістю населення потребують підтримки

Бажання допомагати

Саме тому ми радо допомагаємо їм розвиватися і творити зміни

Відчуття внеску

Коли бачимо ці зміни на власні очі, розуміємо, що маємо у цьому й свій внесок — це надихає рухатися далі

Громади - основа держави

Громади є базовою основою будь-якої держави, і тому саме вони повинні стати першими майданчиками для впровадження європейських стандартів. На рівні уряду чи парламенту процеси і так відбуваються активно, а от на місцях не завжди навіть доходить базова інформація.

Виклики на початку проєкту

Під час реалізації проєкту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» гостроти не відчувалося. Вже на перших тренінгах було розуміння: далеко не всі учасники обізнані, що саме означають євроінтеграційні процеси в Україні. Багато хто не пов'язує події 2014 року з тим, що відбувається зараз.

- А між тим, нам необхідно думати про майбутнє: щоб вступити до ЄС, країна має пройти шлях референдумів, і саме люди в громадах вирішуватимуть це своїм голосом. Вони повинні чітко розуміти, що таке Європейський Союз і що означає інтеграція до нього.

Міфи та стереотипи

Є й інший важливий аспект. У невеликих громадах досі існує чимало міфів і «страшилок» про Європу та європейські стандарти. Це наслідки інформаційних вкидів, які роками працювали проти нашої євроінтеграції.

І чимало людей і досі думають: «А навіщо нам та Європа? Ми й так жили – і будемо жити». Саме для подолання цих стереотипів і потрібна системна робота з громадами.

Роман Кисленко, аналітик, тренер проекту

Громади – не спостерігачі на шляху до євроінтеграції

«Україна рухається переговорним шляхом до членства в Європейському Союзі, але євроінтеграція — це не лише рішення, які ухвалюються на державному рівні. Значна частина європейських правил зрештою має запрацювати саме в громадах — там, де люди щодня взаємодіють із владою: отримують послуги, бачать, як працюють комунальні підприємства, як здійснюються закупівлі, ухвалюються екологічні рішення, використовуються дані та створюються умови для залучення інвестицій.

Тому громади в цьому процесі — не спостерігачі. Уже зараз вони можуть змінювати те, що належить до їхніх повноважень, і поступово готуватися до нових вимог. Водночас важливо не лише адаптуватися до рішень, які будуть ухвалюватися, а й об'єднуватися та доносити позицію місцевого рівня, щоб у цих рішеннях враховували реальні можливості, потреби та виклики українських громад.

Починати цю роботу варто з чесної самооцінки власної готовності. Не з формального твердження “ми готові до євроінтеграції”, а з конкретних запитань до себе: що в громаді вже відповідає європейським принципам? Де залишаються прогалини? Яких даних, компетенцій чи ресурсів бракує? Що громада здатна змінити самостійно вже зараз, а до яких змін потрібно готуватися заздалегідь?

Саме такий підхід дозволяє перевести євроінтеграцію з великого загальнонаціонального процесу в конкретну роботу на місцях. Адже готовність України до членства в ЄС складається не лише з переговорів і державних рішень, а й із тисяч рішень, які щодня ухвалюються в українських громадах».

Практичні результати

Досвід громад-учасниць: перша хвиля проєкту 2024-2025 рік

Навчальний візит до Польщі

Що побачили учасниці в Польщі

Механізми залучення інвестицій

Під час зустрічей з представниками місцевого самоврядування більш детально ознайомилися з механізми залучення зовнішніх інвестицій і великого бізнесу в розвиток територій

Реальні проєкти

Ознайомилися з успішно реалізованими проєктами у польських гмінах: дитячі майданчики, спортивні клуби, будинки громадської активності, публічні простори

Залучення громадян

Польські експерти та експертки поділилися досвідом залучення громадян до прийняття рішень через громадські слухання, консультації та інтерактивні платформи

Ревіталізація

Особливе враження справив процес ревіталізації індустріальних районів Кракова, які перетворилися на сучасні простори для життя, роботи та відпочинку

Український досвід

Діалогові майданчики

У нас є не менш важливий досвід створення просторів для комунікації між владою та громадськістю

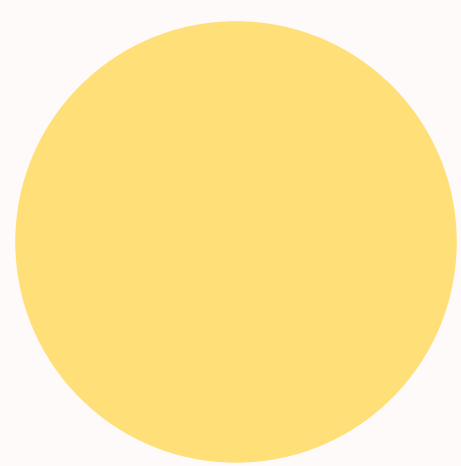
Громадянська участь

Багатий досвід залучення мешканців до прийняття рішень та реалізації проєктів

Розвиток проєктів

Подекуди навіть багатший досвід у розробці та впровадженні локальних ініціатив

Більш того, українські громади, які пройшли через війну, показали неймовірний рівень згуртованості та взаємодії між владою і громадськістю. Особливо в перші місяці повномасштабного вторгнення ця взаємодія працювала на максимум, і саме завдяки цьому громади вистояли у кризових умовах.

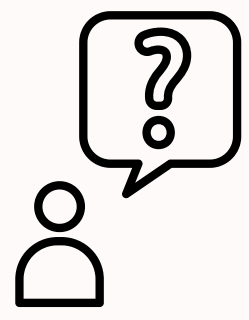
Миколаївська громада

Донецька область

Освіта, безбар'єрність та інклюзія, незламність

Миколаївська громада: європейський шлях поруч із фронтом

Контекст

Миколаївська громада Донецької області живе в умовах щоденних викликів. Вона розташована всього за кілька десятків кілометрів від лінії фронту. Постійні обстріли, відсутність світла й інтернету, ризики для безпеки — усе це стало новою реальністю. Здавалося б, у таких умовах думати про євроінтеграцію — розкіш. Але саме цей вибір став для громади потужним сигналом стійкості та надії.

Від навчання — до дії

Команда з 4х представників громадського сектору та місцевої влади долучилася до проєкту «Українські громади на шляху до євроінтеграції», який реалізовувала ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» (Польща) за підтримки NED.

Вони пройшли тренінг, вебінари, а також здійснили навчальний візит до Польщі, де вчилися основним засадам та ролі громад в євроінтеграції, європейським підходам до управління, інклюзії та співпраці. В Польщі команда побачила, як невеликі міста та гміни розвиваються завдяки спільним діям громади, влади та бізнесу, як європейські принципи впроваджуються на рівні місцевого самоврядування.

Цей досвід став натхненням: «Якщо це можливо у Польщі — чому не у нас?».

Міні-проект «Дорога до Європи. Освіта для громади»

Повернувшись додому, команда спільно з владою розробила і втілила міні-проект

Основні дії проекту

1

Освіта і дискусія

Проведено інформаційну зустріч за результатами візиту та тренінги для 40 мешканців. Люди дізналися про європейські стандарти в освіті, соціальній сфері та молодіжній політиці. З'явилися перші нові ідеї від самих учасників

2

Інформаційна робота

Створено 20 постерів, презентацію та стенд «Безбар'єрність». Їх розмістили у школах, закладах культури та старостатах. Вони тепер постійно нагадують, що громада рухається до Європи

3

Простір для людей

Соціальний центр і пункт незламності облаштовано новими м'якими меблями, які підібрані з урахуванням потреб маломобільних груп населення, щоб мешканці мали комфортне місце для зустрічей та для очікування при отриманні соціальних послуг

4

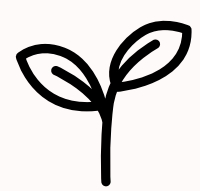
Інклюзія

Проведено спеціальну зустріч для людей з інвалідністю «Рівні можливості для кожного». Це перший крок до реального безбар'єрного середовища

5

Співпраця

У проєкт включилися всі: влада надала приміщення, бізнес допоміг ресурсами, медіа розповіли історію далі

Що змінилося?

Нове розуміння

Люди дізналися, що європейські стандарти — це не абстракція, а речі, які можна втілювати вже сьогодні

Активна молодь

Молодь почала більше проявляти ініціативу та включатися в життя громади

Рух вперед

З'явилося відчуття: громада не стоїть на місці, а рухається вперед, попри війну

Психологічна підтримка

Проект став психологічною підтримкою: мешканці побачили, що зміни можливі навіть в таких умовах, і це додало віри у майбутнє

Уроки для інших громад

Локальний старт

Євроінтеграція починається локально. Навіть маленький стенд чи зустріч може змінити сприйняття людей

Співпраця

Співпраця ГО та влади — ключ до стійких результатів

Від навчання до дії

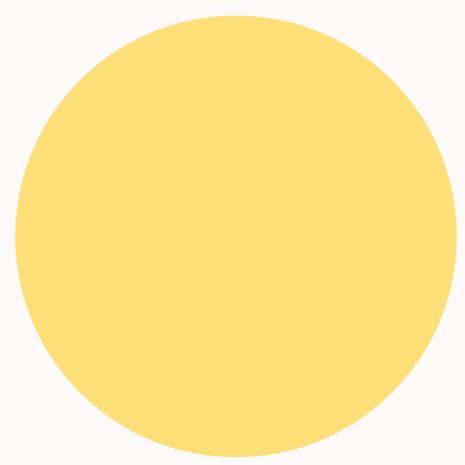
Навчання за кордоном працює, коли воно переходить у дію вдома

Будувати майбутнє

Навіть прифронтова громада може не лише виживати, а й будувати майбутнє

Ця історія показує: європейський шлях — це не колись у майбутньому, а вже сьогодні, у наших громадах. І навіть там, де чути вибухи, можна створювати простори довіри, інклюзії та розвитку.

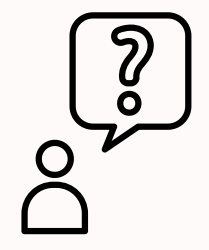

Черкаська громада Донецька область

Фокус на молоді, розвінчання міфів й стереотипів
через діалог

Черкаська громада: «Діалоги заради змін»

Контекст

Черкаська громада у Донецькій області живе в умовах війни та прифронтових загроз. Попри це, місцеві активісти та влада не зупинилися — вони зробили ставку на розвиток і залучення молоді до розмови про європейське майбутнє.

ГО «Ініціатива» у партнерстві з органами місцевого самоврядування стала учасницею проекту «Українські громади на шляху до євроінтеграції», що реалізовували ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» (Польща) за підтримки NED.

Після тренінгу, онлайн-навчань та навчального візиту до Польщі команда розробила власний міні-проект, зосередившись на роботі з молоддю та формуванні відкритого діалогу про ЄС. Під час впровадження міні-проекту безпекова ситуація в громаді значно погіршилась та всі заходи проекту відбувались в онлайн-форматі. Але це не вплинуло на активність молоді: заходи були насичені та з живими дискусіями.

Цілі міні-проекту

Розвіяти міфи

Розвіяти міфи та стереотипи про ЄС, які найбільше турбують громаду

Залучити молодь

Залучити молодь як рушійну силу змін

Практичні можливості

Показати, що євроінтеграція — це практичні можливості, які стосуються кожного

Основні дії

Діалоги з мешканцями

Молодь брала участь у відкритих обговореннях: що таке Європа, які страхи існують, як можна долати міфи

Інформаційна кампанія

Використовували прості й креативні формати — інфографіки, пости, візуальні матеріали для соцмереж

Розв'інчування міфів

Показано приклади з реального життя європейських країн

Практичні можливості

Молодь дізналася про Erasmus+, DiscoverEU, стажування та інші програми

Розвінчування найпоширеніших міфів

Міф про землю

«ЄС забере землю»

→ Показано приклади Польщі та Іспанії, де країни розвиваються, а не втрачають ресурси

Міф про села

«Європа — лише для великих міст»

→ Продемонстровано розвиток сільських територій: сучасні ферми, велодоріжки, екотуризм, сільські кооперативи

Міф про ціни

«ЄС — це дорого»

→ Наведено факти про зростання зарплат і соціальних гарантій у країнах-членах

Результати

Молодь як рушій

Молодь стала головним рушієм змін: саме вони поширювали матеріали, дискутували та залучали інших

Нове розуміння

У молоді громади з'явилося нове, реалістичне розуміння ЄС — без ілюзій і без страхів

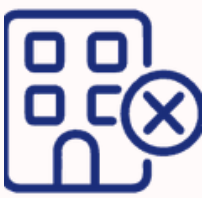
Зацікавленість програмами

Зросла зацікавленість у програмах навчання й обмінів, більше молоді громади почали подавати заявки на такі стажування

Довіра

Люди відчули, що їхня думка почута: міфи, які вони озвучували, були враховані й пояснені. Це підвищило довіру до проекту

Співпраця з владою

Налагодився зв'язок та співпраця молоді з представниками місцевої влади. Молодь почала звертатися з пропозиціями змін у громаді до старост, частина цих пропозицій була прийнята та врахована

Уроки для інших громад

Починати з діалогу

Саме громада формує порядок денний, а не зовнішні експерти

Молодь як канал

Молодь — це канал поширення ідей і драйвер довіри

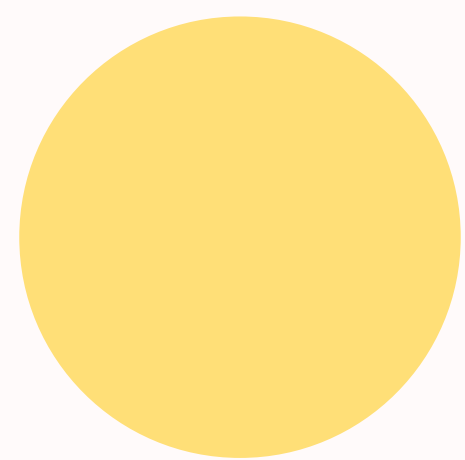
Приклади з життя

Євроінтеграція стає зрозумілою тоді, коли вона пояснена на прикладах із життя

Черкаська громада показала: якщо слухати людей, а особливо молодь, то навіть у прифронтових умовах можна збудувати діалог про Європу, що руйнує стереотипи і дає відчуття майбутнього.

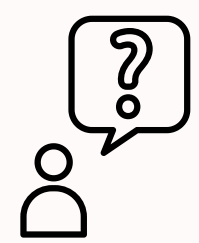

Біленківська громада Запорізька область

Клуб діалогу, куточки ЄС у школах,
підтримка бізнесів

Біленківська громада: Клуб громадського діалогу

Контекст

Команда з Біленківської громади (представники громадської організації та місцевої влади) також стали учасниками проекту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» та взяли участь в навчаннях (тренінг та вебінари) та навчальному візиті до Польщі. Громада знаходиться лише за 12 км від лінії фронту. На час впровадження міні-проекту дороги між населеними пунктами громади вже піддавалися атакам ворожих дронів. Попри це, громада разом із ГО «Каскад ідей» не зупинилася, а запустила міні-проект, який мав на меті створити простір для діалогу про європейське майбутнє. Діяльність була сконцентрована в 1 населеному пункті громади.

Міні-проект став частиною програми «Українські громади на шляху до євроінтеграції», яку реалізовували ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» (Польща) за підтримки NED.

Цілі та Основні дії

Цілі

- Створити клуб громадського діалогу, де можна відкрито обговорювати теми європейської інтеграції
- Залучити мешканців різних вікових і соціальних груп до розмови про ЄС
- Подолати дезінформацію та поширити досвід, здобутий під час візиту до Польщі

Основні дії

- Інформаційна кампанія: 10 публікацій охопили понад 170 мешканців
- Анкетування: 171 респондент поділився своїм баченням євроінтеграції
- Інтерактиви з молоддю: вікторини для підлітків 16–19 років
- Освітні куточки у шкільній бібліотеці

Створення простору та запуск Клубу

Облаштування простору

У приміщенні школи-укриття обладнали клуб:
закупили ноутбук, проектор, фліпчарт

Запуск Клубу

Розпочався з поширення досвіду навчального візиту, де говорили про налагодження співпраці всіх секторів, про можливості, які надає підтримка бізнесу

Ініціативна група

На першому засіданні 15 активних мешканців (серед них ВПО і жінки) створили ініціативну групу для продовження роботи

Тематичні зустрічі

Обговорювали шість базових цінностей ЄС, концепцію активного старіння, можливості й загрози інтеграції

Результати

Постійний майданчик

Сформовано Клуб громадського діалогу, який став постійним майданчиком для обговорення важливих тем

Залучення молоді

Молодь залучена через вікторини, інтерактиви, освітні куточки

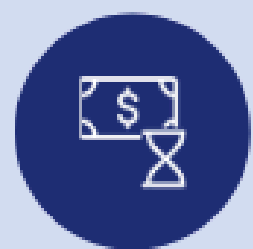
Активні учасники

Мешканці та нові мешканці (ВПО) отримали простір для висловлення думок і стали активними учасниками та організаторами тематичних зустрічей

Нові бізнеси

Дві мешканки громади, натхненні польським досвідом, відкрили власні бізнеси (тепличне господарство та птахівництво), отримавши по 100 тис. грн підтримки від центру зайнятості

Соціальна згуртованість

Зміцнилася соціальна згуртованість: ВПО, місцеві жителі, освітяни та влада почали працювати разом

Уроки для інших громад

Простори для діалогу

Навіть прифронтові громади можуть створювати простори для діалогу. Важливо адаптувати формат — малі групи, укриття, онлайн-активності

Польський досвід надихає

Приклади підтримки бізнесу й самоорганізації можна адаптувати навіть у складних умовах

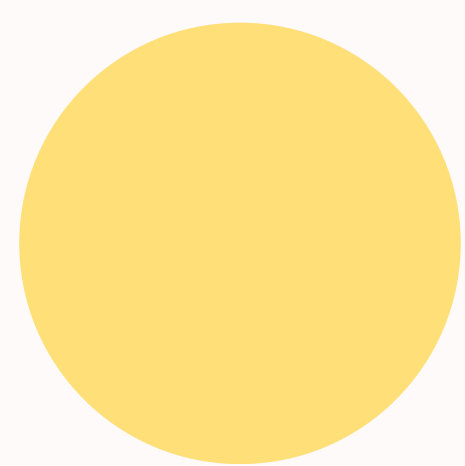
Клуби як точки єдності

Клуби діалогу працюють як «точки єдності»: вони не лише поширюють інформацію, а й стають інструментом для реальних змін (нові бізнеси, ідеї, партнерства)

Біленківська громада показала: попри близькість фронту та щоденні ризики, можна створювати простори, де люди говорять про цінності, майбутнє і Європу. І саме цей діалог стає фундаментом для відновлення та розвитку.

Михайлівська громада Запорізька область

Публічний простір на відкритому повітрі,
інформаційні стенди, діалог з владою,
підвищення активності мешканців

Михайлівська громада: сучасний вуличний простір

Контекст

Михайлівська громада розташована за 60 км від фронту. Постійні тривоги та нічні атаки дронів впливають як на загальне життя громади, так і на емоційний стан мешканців. А ще в громаді є віддалено село, Запорізьке. В ньому була повна відсутність місця для зустрічей і спілкування та інформування мешканців.

Перша розмова з мешканцями відбулася просто на автобусній зупинці — бо зібрати людей більше було ніде. Та саме з цієї зустрічі почався діалог, який змінив не лише простір, а й відносини між людьми та владою.

Ключову роль у цих змінах відіграла команда з представників ГО «Відбудова, зміцнення, розвиток» та місцевої влади, яка стала учасником проекту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» (ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії», Польща, за підтримки NED).

Цілі та Основні дії

Цілі

- Створити публічний простір на відкритому повітрі у селі, де люди можуть збиратися та обговорювати актуальні питання
- Поширити європейські практики самоорганізації
- Залучити мешканців (зокрема крафтовиків) до діалогу про розвиток громади
- Побудувати довіру між мешканцями та владою

Основні дії

- Діалог із людьми: перша зустріч на зупинці — мешканці визначили потреби
- Навчання для крафтовиків: 20 учасників дізналися про польський досвід кооперативів
- Облаштування простору: лавки зі столом, гойдалка, пісочниця, інформаційні стенди
- Відкриття простору: вперше за 21 рік у селі відбувся концерт

Результати

- Громада повірила та включилася в творення змін
- Створено перший публічний простір на відкритому повітрі у віддаленому селі
- З'явилися інформаційні стенди — важливий канал комунікації
- Майданчик для діалогу, де люди можуть збиратися і спільно планувати зміни
- Вперше за довгі роки мешканці побачили владу у форматі щирого діалогу
- Крафтери зацікавилися створенням об'єднання та організацією ярмарків
- У громаді зросла довіра та впевненість у власних силах
- Мешканці почали подавати письмові звернення до сільради. Одне з них було вирішене: тепер у село раз на тиждень приїжджає виїзний магазин

Уроки для інших громад

Почніть діалог

Навіть якщо немає простору для зборів, діалог можна почати на зупинці. Головне — слухати й залучати.

Довіра в діях

Довіра народжується в діях: коли влада реагує на конкретні звернення, люди вірять у зміни.

Публічні простори

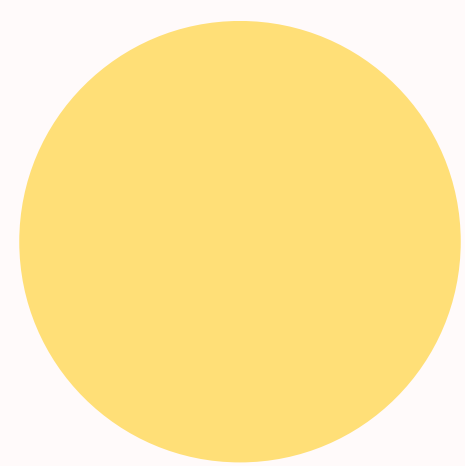
Публічні простори на відкритому повітрі — це не лише благоустрій, а й місце для комунікації.

Адаптація досвіду

Європейський досвід надихає, коли його адаптують локально.

👉 Михайлівська громада показала: навіть у найвіддаленішому селі без місця для зборів можна створити публічний простір на відкритому повітрі, який поєднує дозволя, інформацію та діалог. Це історія довіри, відкритості та маленьких кроків у велике європейське майбутнє.

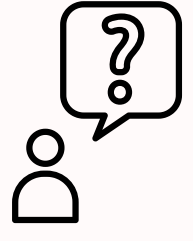

Дар'ївська громада

Херсонська область

Міні-проект «Клуб громадського діалогу: європейські цінності для громади»

Контекст

Дар'ївська громада — деокупована територія Херсонщини, яка пережила значні руйнування й сьогодні, незважаючи на близькість фронту, відновлюється. Постійні обстріли призводили до тривалих відключень електроенергії, а зустрічі з мешканцями доводилося проводити в укритті. Попри це, громада шукає та залучає ресурси для відновлення та відбудови, і водночас формує нову модель розвитку.

Ключову роль у цьому процесі відіграла команда з представників ГО «Центр логістики розвитку громад» та органів місцевого самоврядування, яка стала учасником проекту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» (ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії», Польща, за підтримки NED). Вони пройшли тренінг, вебінари та навчальний візит до Польщі. Саме польський досвід розвитку гмін став поштовхом до створення в громаді Клубу громадського діалогу.

Цілі міні-проєкту

Створення безпечного та доступного простору для діалогів

Брендування громади з залученням мешканців

Європейський вектор

Підвищити поінформованість громади про європейські підходи до відновлення та розвитку

Основні дії

- Облаштування простору. Закуплено ноутбук, принтер, меблі. Приміщення на 30 м² стало зручним та інклюзивним майданчиком для зустрічей.
- Призначення комунікатора. За сприяння Центру зайнятості створено робоче місце для особи, відповідальної за комунікації з мешканцями громади.
- Сесія з брендування. Проведено в укритті у змішаному форматі (онлайн + офлайн). Учасники (ОМС, молодь, підприємці, ВПО, жінки похилого віку) обговорили візію, логотип, слоган і цінності громади.
- Опитування мешканців. 175 людей висловили свої думки про стратегічні пріоритети розвитку (62,3% — вразливі категорії).
- Інформаційна кампанія охопили понад 5 000 осіб.
- Брендovanі матеріали. Виготовлено 180 одиниць (папки, блокноти, паспорти громади), які підсилюють впізнаваність громади під час зустрічей та спілкування з потенційними партнерами, донорами, інвесторами.

Результати

Клуб діалогу

Створено постійний майданчик для консультацій та стратегічного планування

Бренд громади

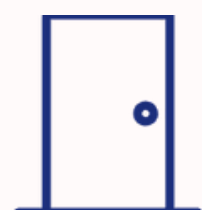
Вперше сформовано й затверджено візію, логотип, слоган, цінності

Інклюзивність процесу

170 ос. долучились до процесу:
74,9% учасників — жінки,
16,6% — ВПО, 9,1% — люди з інвалідністю.

Уроки для інших громад

Простір для діалогу

Простір для діалогу змінює динаміку громади. Коли є місце для зустрічей і консультацій і діалог стає сталою практикою, мешканці відчують свою причетність до рішень.

Адаптація досвіду

Європейський досвід працює локально, якщо його адаптувати — бренд громади посилює ідентичність та відкриває нові можливості для розвитку.

Інклюзивність

Залучення вразливих груп робить процеси справді демократичними та інклюзивними.

Інституційне відновлення

Деокуповані громади можуть відновлюватися не лише фізично, а й інституційно, створюючи сталі механізми діалогу.

👉 Дар'ївська громада довела: навіть у деокупованих і ще вразливих до атак громадах можна будувати простори довіри, європейської ідентичності та розвитку. Клуб громадського діалогу став символом відновлення та нового спільного бачення майбутнього.

Загальні підсумки

Ці 5 історій першої хвилі проєкту — доказ того, що європейська інтеграція починається з маленьких кроків у громадах: від зупинки, де вперше зібралися люди, до створення власного бренду й нових бізнесів.

Невеликі ресурси — системний результат

Усі міні-проєкти реалізовані з підтримкою до 1,5 тис. доларів, але вплив відчули сотні мешканців.

Європейські практики працюють

Якщо їх адаптувати локально. Якщо це змогли зробити прифронтові громади - то це під силу і іншим громадам, в більш безпечних умовах.

Діалог — ключ до стійкості

Простори, клуби та зустрічі зміцнили згуртованість та підняли поінформованість про європейські цінності, процеси, практики.

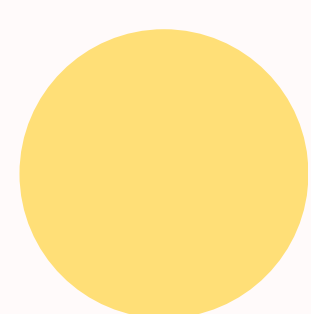
Молодь і вразливі групи

Саме вони стали найбільш активними учасниками процесів.

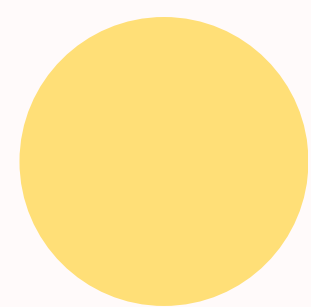
Прифронтові громади здатні

не лише виживати, а й формувати європейське майбутнє.

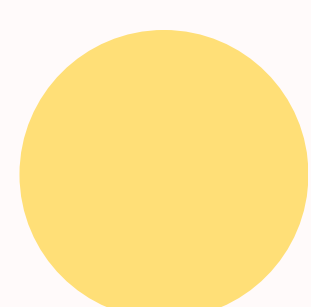
Конкретні кроки, які можна зробити вже сьогодні

Розібратися в законодавстві та відстежувати зміни. Вивчати чинні закони й акти, що вже адаптовані або адаптуються до права ЄС, розуміти, які зміни торкнуться громади, і які місцеві рішення/положення доведеться ухвалювати з часом.

Готувати кадри й будувати спроможність. Є кадровий дефіцит, особливо у невеликих громадах. Потрібні фахівці, які вміють планувати, писати проєкти, управляти грантами та готуватися до залучення європейських коштів.

Призначити координатора/команду з євроінтеграції. Навіть одна відповідальна особа, яка зводить інформацію, веде календар змін, готує брифінги для керівництва і структурних підрозділів, уже дає відчутний ефект.

Розвивати культуру громадської участі. Використовувати як формальні інструменти (законодавчо визначені), так і неформальні — наприклад, клуби громадського діалогу (практика проєкту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» і наші попередні ініціативи 2012–2014 рр.). Влада й мешканці мають спільно вирішувати питання.

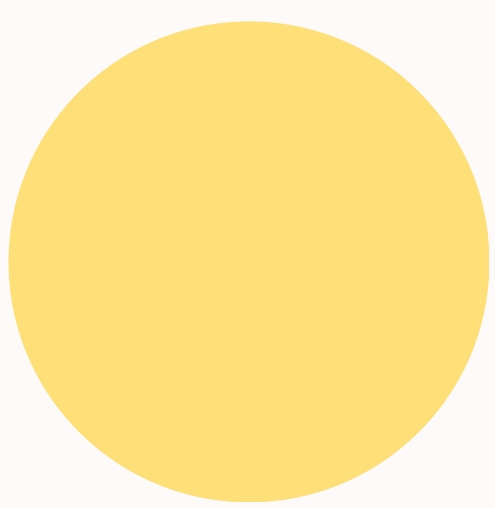
Стратегічне планування за стандартами ЄС. Будувати стратегії не «для галочки», а за логікою циклу публічної політики: аналіз потреб → співучасть → ухвалення → реалізація → моніторинг і корекція. Документи місцевої політики мають бути реалістичними і виконуваними.

Комунікація про ЄС — уже зараз. Запускати інформаційні кампанії в громаді, створювати євроінтеграційні ради при ОМС, регулярно пояснювати, що саме відбувається і чому. Це знімає упередження та міфи, підвищує довіру й готує людей до майбутніх рішень (зокрема, до можливих референдумів).

Просвіта та деміфологізація. На тренінгах ми бачили, що частина людей не поєднує події 2014 року з нинішніми процесами і не розуміє суті інтеграції. Потрібні прості пояснення «що і як», розбір найпоширеніших «страшилок» про Європу.

Вчитися у тих, хто вже робить. Вивчати досвід українських громад, що активно інтегруються до європейського простору: які проєкти реалізують, з ким партнеряться (міста-побратими), як залучають міжнародні кошти. Брати краще й адаптувати під свої умови.

Сьогодні, коли тема євроінтеграції набирає масштабу, ми знаємо: ми були серед тих, хто робив це першими, і з задоволенням ділимося як успіхами громад, так і говоримо про виклики та стереотипи з якими стикалися на локальному рівні. І цей досвід доводить – рух до Європи починається на місцевому рівні з людей, які вірять у зміни і стають їх провідниками. Це був лише перший крок. Ми продовжуємо працювати з громадами, відкривати нові можливості й будувати містки до Європи навіть у найскладніших умовах.

Практичні результати

Досвід громад-учасниць: друга хвиля проєкту 2025-2026 рік

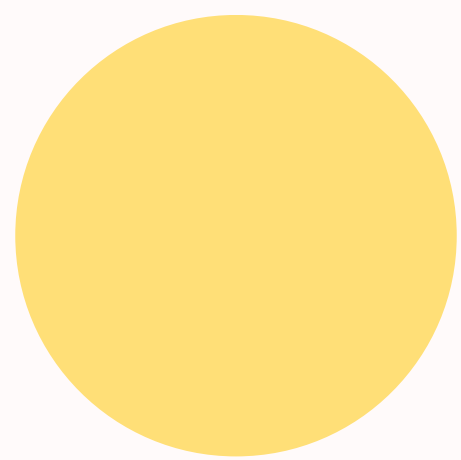

В 2024-2025 роках в проєкті працювали 6 громад. В 2025 році ще 6 нових громад були відібрані на конкурсній основі.

Команди по 4 особи від громади з представників громадських організацій та органів місцевого самоврядування проходили навчання (тренінг, вебінари, навчальний візит до Польщі), а після цього розробили власні проєкти на основі отриманих знань та отримали невелику фінансову підтримку (до 1,5 тис. доларів у гривневому еквіваленті) для реалізації власних міні-проєктів.

Результати роботи 6 команд, які були залучені в проєкт у 2025-2026р. представлені нижче у вигляді коротких кейсів.

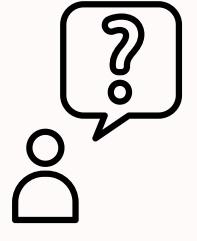

Новопокровська громада

Харківської області

Міні-проект «Євроінтеграція без фейків: молодь
Новопокровської громади в діалозі з Європою»

Контекст

Новопокровська громада Харківської області функціонує в умовах постійних безпекових викликів воєнного стану. Усі діти та молодь громади віком до 18 років мають статус «дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій». Загроза щоденних обстрілів та повітряних тривог змушує шукати нові формати спілкування й розвитку.

Здавалося б, обговорення євроінтеграції під час війни — це щось віддалене від реальності. Протім для молоді Новопокровської громади це стало можливістю зрозуміти: Європа — це не сторінки підручника, а щоденний вибір, критичне мислення та власні ініціативи.

Команда з 4х представників громадського сектору та місцевої влади долучилася до проєкту. Вони пройшли тренінгове навчання з підготовки громад до євроінтеграції, вебінари, а також здійснили навчальний візит до Польщі, де вчилися основним засадам та ролі громад в євроінтеграції, європейським підходам до управління, інклюзії та співпраці, В Польщі команда побачила, як невеликі міста та гміни розвиваються завдяки спільним діям громади, влади та бізнесу, як європейські принципи впроваджуються на рівні місцевого самоврядування.

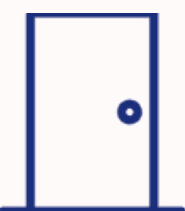
Що конкретно було зроблено?

- Проведено 5 освітньо-практичних заходів для молоді, в яких взяли участь 48 постійних учасників (які відвідали всі 5 заходів), в окремих заходах (діалогова зустріч та онлайн-міст) брали участь до 70 учасників/-ць).
- Захід 1 (Інтерактивна сесія): «Що таке євроінтеграція і як вона стосується молоді громади» — вхідне опитування, ознайомлення з базовими фактами про ЄС та європейські цінності.
- Захід 2 (Тренінг-дискусія): «Фейки про ЄС та євроінтеграцію: як розпізнавати маніпуляції» — ігрові формати («Так / Ні / Не знаю», «Європейське лото», «Збери Європу»), навчання критичному мисленню та фактчекінгу.
- Захід 3 (Діалогова зустріч): «Досвід Польщі та європейських громад: що може взяти Новопокровська громада» — аналіз європейських цінностей на прикладі фільму «Пригоди Паддінгтона», напрацювання конкретних молодіжних ініціатив.
- Захід 4 (Онлайн-міст): «Як живе молодь у Європі: розмова без стереотипів»: молодь була на прямому зв'язку з головою Молодіжної ради 1-го скликання, який перебуває в Європі, про молодіжні простори, волонтерство та повсякденний досвід.
- Захід 5 (Фінальний квіз): Підсумковий євроквіз «ЄС, молодь, громада» — узагальнення знань, оцінка результатів та нагородження учасників.

Результати

+38% знань про ЄС Зростання рівня знань молоді порівняно зі стартом проєкту.	Молодіжні ініціативи Запрацювали спікінг-клаби, проведено екотолоки та розроблено пропозицію щодо рекреаційної зони біля озера.	Представництво молоді Вперше представника Молодіжної ради делеговано до Харківського обласного конгресу молодіжних рад.	Від ідеї до нового проєкту Молодіжні ініціативи оформлено у повноцінну заявку та подано на новий грантовий конкурс.
--	---	---	---

Що змінилося?

Молодь стала ініціатором

Учасники не чекають рішень, а самі запускають активності та об’єднують навколо них інших.

З’явився досвід впливу

Молодь переходить від локальних активностей до представництва своїх інтересів на обласному рівні.

Ініціативи отримали продовження

Ідеї, що виникли під час проєкту, розвиваються далі — через нові грантові заявки та регулярні активності.

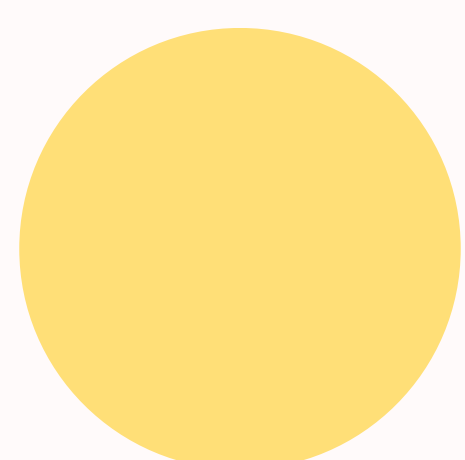
Зміни виходять за межі проєкту

Надихнувшись проєктом, молодь одного з населених пунктів самостійно створила вуличний молодіжний простір і власноруч виготовила меблі з палет.

Уроки для інших громад

- Укриття може бути не просто сховищем, а простором розвитку: Навіть у прифронтовій зоні укриття можна перетворити на сучасний центр соціалізації, де народжуються нові ідеї.
- Критичне мислення та європейські цінності засвоюються найлегше тоді, коли про складне говорять мовою інтерактиву, де молодь може нарівні змагатися з дорослими.
- Розмова з однолітком з Європи працює краще за будь-які лекції, перетворюючи «далеку політику» на зрозумілі побутові стандарти, які ми вже можемо будувати в своїх громадах.
- Найкращий показник успіху — коли після завершення проєкту молодь самостійно вчить мову, майструє меблі з палет, прибирає озеро та пише і подає нові проєкти для покращення своєї громади. Так сталося саме в Новопокровській громаді.

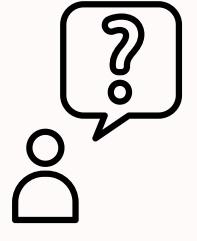
Головна зміна: молодь не лише отримала нові знання, а й почала самостійно ініціювати зміни, шукати ресурси та представляти інтереси молоді громади.

Дергачівська громада Харківської області

Міні-проект «EU-Простір Дергачівської громади:
обізнаність, цифрова взаємодія та європейська
інтеграція».

Контекст

Дергачівська громада Харківської області є прикордонною територією, яка зазнала значного впливу бойових дій та живе в умовах постійних безпекових викликів і воєнного стану. Через наслідки війни, постійні повітряні тривоги та ризики обстрілів значна частина населення громади опинилася в умовах інформаційної та цифрової ізоляції.

Проте громада свідомо обрала шлях стійкості, євроінтеграції та роботи з мешканцями різних поколінь — від дітей до людей поважного віку.

Команда БО БФ «Майбутнє будуємо разом» у партнерстві з Дергачівською міською військовою адміністрацією долучилася до проекту «Українські громади на шляху до євроінтеграції», який реалізовувала ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» (Польща) за підтримки NED.

Представники громади пройшли тренінгове навчання, вебінари та здійснили навчальний візит до Польщі (Перемишль, Краків), де вивчали європейські підходи до відкритого врядування, цифровізації послуг, інклюзії та підтримки вразливих груп населення. Отриманий досвід став натхненням для реалізації міні-проекту «EU-Простір Дергачівської громади: обізнаність, цифрова взаємодія та європейська інтеграція».

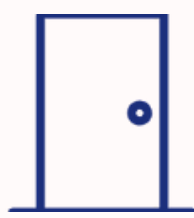

Що конкретно було зроблено?

Проведено серію просвітницьких заходів із залученням мешканців різних вікових категорій:

- **3 інформаційні тематичні сесії** про ЄС (47 учасників): «Можливості для молоді, ветеранів та ВПО», «Що означає вступ України до ЄС» та «Переваги європейської інтеграції для громад». Відбулось роз'яснення програм підтримки ЄС, європейських цінностей (людська гідність, рівність) та практичних переваг муніципального зближення з Європою.
- **Проведено навчання з цифрової грамотності** для людей літнього віку: серія практичних тренінгів із користування застосунком «Дія» та отримання державних електронних послуг онлайн, які стали імплементацією європейського підходу «активного старіння» (Active Ageing) та e-Governance (електронного урядування), що є однією з вимог цифрової трансформації в межах інтеграції до ЄС.
- **Проведено захід в навчально-ігровому форматі** для дітей «Шлях до ЄС починається з громади» яка спрямована на розуміння принципів верховенства права, екологічності та локальної демократії.
- Створено та технічно облаштовано безпечний EU-Простір: У безпечному укритті (підвальному приміщенні) облаштовано постійно діючий інформаційно-освітній простір. Придбано та встановлено сучасний телевізор із великим екраном і вебкамеру для проведення онлайн-вебінарів та гібридних зустрічей.
- Проведено інформаційну кампанію: Розроблено макет та надруковано інформаційні листівки про євроінтеграційні можливості та цифрові послуги, а також висвітлено діяльність простору в соцмережах. Це дозволяє протидіяти інформаційній ізоляції та дезінформації в прикордонні.

Результати та сталість

Підвищилась соціальна згуртованість:

Проект об'єднав людей поважного віку, дітей, ВПО, ветеранів та соціальних працівників.

Цифрова автономія та рівність старшого покоління:

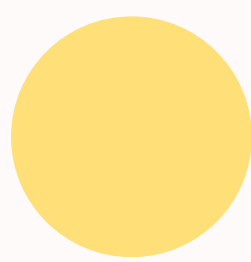
Люди похилого віку навчилися самостійно замовляти державні послуги через «Дію» дистанційно та безпечно. Подолання «цифрового розриву» (Digital Divide) — пряма вимога європейських стандартів захисту прав людини на доступ до публічних послуг.

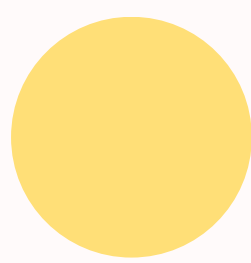
З'явився осередок європейських практик в громаді:

Створений EU-Простір продовжив функціонувати як майданчик для навчальних зустрічей та тренінгів, роботи з молоддю та людьми похилого віку для розвитку та згуртування громади.

Уроки для інших громад

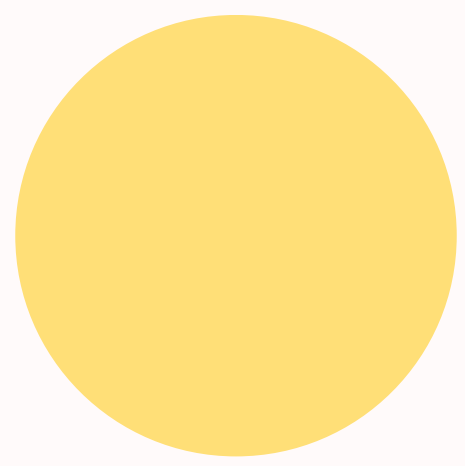

Євроінтеграція — це доступність і зручність послуг: Пояснювати європейські стандарти найефективніше через практичні побутові речі: безпечні електронні сервіси у смартфоні, турботу про людей літнього віку та інклюзивне середовище, через те - що торкається людей щоденно, і є одними з принципів роботи ЄС.

Безпечні простори та мультимедіа долають ізоляцію: Облаштування укриття якісною технікою (телевізор, вебкамера) дозволяє прикордонним громадам продовжувати освіту, залучати зовнішніх експертів та проводити заходи не дивлячись на безпекові загрози, дозволяє шукати та залучати ресурси на подальше відновлення.

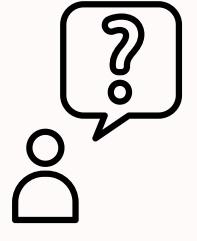
Головна зміна: EU-Простір став постійним осередком розвитку та згуртування громади
Створений у межах проекту простір продовжує працювати як майданчик для навчання, зустрічей і тренінгів, об'єднуючи молодь, людей старшого віку, ВПО, ветеранів та соціальних працівників.

Глеюватська сільська громада Дніпропетровської області

Міні-проект «Облаштування громадського простору у
Глеюватській громаді для сприяння євроінтеграційним
процесам».

Контекст

Глеюватська сільська громада розташована в Криворізькому районі Дніпропетровської області у безпосередній близькості до промислових та інфраструктурних об'єктів, які є постійними цілями ворожих атак. В умовах воєнного стану, постійних безпекових ризиків та напливу внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у сільській громаді гостро бракувало сучасної відкритої інфраструктури для комунікації, згуртування та розвитку молоді, інтеграції нових мешканців та залучення громадян до процесів ухвалення рішень.

Громада поставила собі за мету довести, що навіть невелика сільська територія може бути сучасною, активно та відкритою до європейських принципів самоврядування.

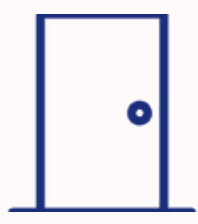
ГО «Глеюватська асоціація «Мрія» у тісній співпраці з Глеюватською сільською радою та Молодіжною радою долучилася до проєкту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» (реалізують ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» за підтримки NED). Отриманий під час навчального візиту до Польщі досвід використання громадських просторів як центрів локальної демократії став основою для ініціативи «Облаштування громадського простору у Глеюватській громаді для сприяння євроінтеграційним процесам».

Що конкретно було зроблено

- **Створено та обладнано безпечний мультифункціональний Громадський простір:** Сільська рада безоплатно надала приміщення та базові меблі, а в межах проєкту придбано БФП, презентаційну дошку та необхідні матеріали. Локацію обрано поруч із сертифікованим укриттям ПРУ для забезпечення безпеки населення.
- **Запроваджено партисипативне планування роботи простору через фокус-групи:** Проведено 2 фокус-групи з молоддю, ВПО та активістами із 100% анкетуванням для визначення потреб та візії розвитку простору.
- **Проведено серію практичних тренінгів із євроінтеграції (30 учасників):** Організовано 2 тренінги «Впровадження євроінтеграційних процесів у діяльність українських громад» із вихідним оцінюванням знань. Під час занять учасники опанували європейські принципи доброго врядування (Good Governance) та стандарти прозорості на муніципальному рівні.
- **Проведено воркшопи щодо інструментів демократії (22 учасники):** Навчання молоді та ВПО європейським інструментам громадянської участі та розробці місцевих ініціатив. Формат сприяв вихованню локальних лідерів у сільській місцевості.

Результати та сталість

Зростання розуміння євроінтеграції на 83%:

За результатами підсумкового тестування рівень розуміння суті євроінтеграційних процесів серед учасників заходів зріс на 83%, а 80% заявили про готовність застосовувати отримані знання у своїй діяльності. Завдяки цьому євроінтеграція перетворилася з абстрактного геополітичного гасла на практичний інструмент розвитку рідного села.

Сформовано банк ідей для 3-х старостинських округів:

За результатами навчальних заходів розроблено конкретний банк ідей щодо облаштування відкритих громадських просторів у старостатах громади. Це стало практичним втіленням європейського принципу Youth Empowerment («Нічого для молоді без молоді»).

Системне партисипативне планування у діяльності ОМС:

Сільська рада взяла в роботу напрацювання фокус-групи та закріпила практику консультування перед прийняттям рішень. Це стало прикладом дотримання європейського стандарту відкритого та прозорого врядування (Open Government) у щоденній роботі місцевої влади.

Активізація молоді

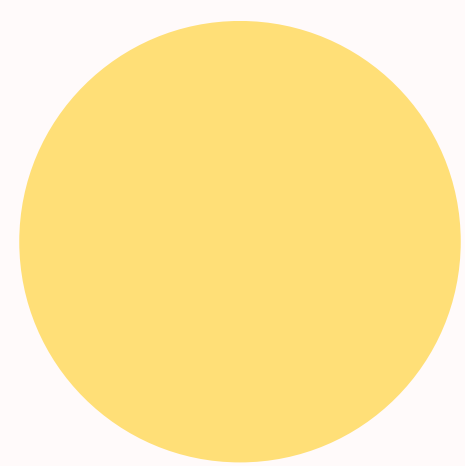
Молодь громади навчилася аналізувати проблеми, генерувати ідеї, оформлювати їх в проєктні заявки та формувати запити до влади. Створено банк ідей. А прямим додатковим ефектом проєкту стало включення керівниці проєкту та голови Молодіжної ради Дар'ї Систерової до складу Регіонального конгресу молоді Дніпропетровщини, що створило реальний ліфт представництва для сільських лідерів.

Уроки для інших громад

Створення та робота підготовленого громадського простору та навчання молоді дає змогу виховувати лідерів, які виходять на обласний рівень та можуть представляти інтереси молоді громади.

Участь формує довіру: Залучення мешканців (особливо ВПО та молоді) на етапі проектування дій влади підвищує довіру до ОМС, усуває соціальні конфлікти та згуртовує громаду.

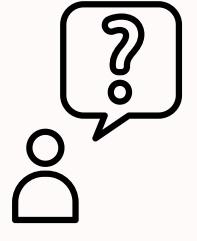
Найкращий спосіб пояснити європейські цінності в сільській місцевості — навчити людей користуватися інструментами локальної демократії, подавати проєкти та спільно розвивати громаду.

Новобузька міська громада Миколаївської області

Міні-проект «Навчаємось Європі: від теорії до участі».

Контекст

Новобузька громада Баштанського району Миколаївської області стикається з наслідками близькості до зон бойових дій та високим рівнем соціального навантаження через переміщення населення. У громаді спостерігався недостатній рівень обізнаності молоді щодо процесів євроінтеграції та брак практичних навичок участі в ухваленні рішень, що знижувало громадянську активність серед юнацтва та ВПО.

Громада мала на меті створити спроможне молодіжне середовище, здатне впливати на місцеву політику та поширювати європейські цінності.

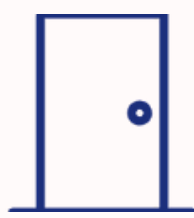
ГО «ЕкоВіра.ЮА» у тісному партнерстві з Новобузькою міською радою та КУ «Центр розвитку громади» долучилася до проєкту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» (реалізують ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» за підтримки NED). Отриманий під час навчального візиту до Польщі (Перемишль, Краків) досвід роботи молодіжних хабів та інноваційного простору Zabłocie Space у Кракові став основою для проєкту «Навчаємось Європі: від теорії до участі».

Що конкретно було зроблено

- Проведено інтерактивний модуль «Як працює ЄС: від інституцій до рішень» (15 учасників): Організовано практичний захід із розбору структури Європейського Союзу, його інституцій та механізмів ухвалення рішень із використанням прикладів з навчального візиту до Польщі.
- Організовано симуляційну гру «Модель Європейського парламенту» (15 учасників): Молодь моделювала роботу євродепутатів, відпрацьовуючи навички аргументації, дебатів та ухвалення колегіальних рішень.
- Проведено практичний інтенсив «Голос молоді: адвокація та медіа» (15 учасників): Учасники навчалися виявляти проблеми громади, розробляти адвокаційні кампанії та створювати інформаційні матеріали на їх підтримку.
- Технічно підсилено КУ «Центр розвитку громади»: Придбано та передано на баланс комунальної установи кольоровий принтер для забезпечення молодіжних ініціатив друкованою продукцією, роздатковими матеріалами та постерами.

Результати та сталість

Зростання обізнаності щодо ЄС на 80%:

За результатами вхідного та вихідного анкетування рівень знань 45 учасників щодо функціонування інституцій ЄС та демократичних процесів зріс майже на 80%. Це відбулось завдяки трансформації складної геополітичної тематики на зрозумілі для молоді інструменти локального розвитку, що відповідає європейському стандарту інформування громадян та роботи з молоддю.

Практична апробація парламентської демократії:

Завдяки симуляції «Модель Європейського парламенту» молодь здобула навички проведення дебатів, шукаючи компроміси та колегіально вирішуючи завдання. Сформовані компетентності прямо відображають фундаментальну цінність ЄС щодо верховенства права та культури консенсусу в ухваленні рішень.

Сформоване ядро молодіжного активу:

Щонайменше 10 учасників висловили чітку готовність ініціювати власні громадські проекти та долучатися до впровадження локальних ініціатив. Таке посилення молодіжного лідерства реалізує європейський принцип Youth Empowerment («Нічого для молоді без молоді»).

Залучення ВПО та рівність можливостей:

У заходах забезпечено гендерний баланс і залучено молодь із числа ВПО та осіб із обмеженим доступом до освітніх можливостей. Це сприяло соціальній згуртованості громади та залученню молоді вразливих категорій до участі в житті громади.

Інституціалізація молодіжного простору:

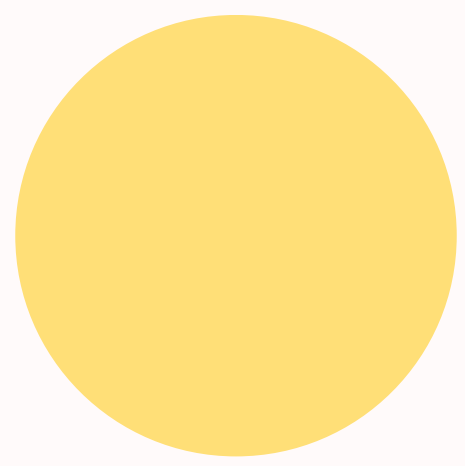
КУ «Центр розвитку громади» закріпила за собою статус постійного осередку громадянської освіти, а передане обладнання використовується для випуску молодіжного медіаконтенту. Збереження та розвиток такої інфраструктури відтворює європейську практику функціонування відкритих муніципальних хабів, у т.ч. молодіжних.

Уроки для інших громад

Зрозумілий формат для аудиторії: Моделювання засідань Європарламенту допомагає молоді пізнавати принципи європейської демократії через власний досвід.

Навчання через практику: Учасники одразу застосовують знання, створюючи реальні адвокаційні ініціативи для громади.

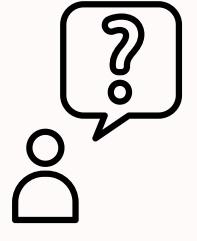
Партнерство для сталості: Співпраця ГО, місцевої влади та комунальних установ допомагає продовжувати ініціативи після завершення гранту.

Новоодеська міська громада Миколаївської області

Міні-проект «Новоодеська міська громада: комунікаційний код ЄС».

Контекст

Новоодеська міська громада Миколаївської області стикається з серйозними викликами воєнного стану, зокрема високим ризиком безпекових загроз та необхідністю інтегрувати велику кількість ВПО і ветеранів. У громаді існувала потреба у системному інформуванні мешканців щодо євроінтеграційних процесів та залученні різних груп впливу (ОМС, молоді, ветеранів) до розробки місцевої політики.

Громада мала на меті побудувати інклюзивний діалог та створити чіткий комунікаційний каркас для просування європейських стандартів на місцевому рівні.

ГО «Новоодеська рада старійшин» у партнерстві з Новоодеською міською радою долучилася до проєкту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» (реалізують ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» за підтримки NED). Вивчаючи досвід польських муніципалітетів (М'єхув, Зельонка, Перемишль, Краків) щодо прозорості та роз'яснення змін мешканцям, команда розробила ініціативу «Новоодеська міська громада: комунікаційний код ЄС».

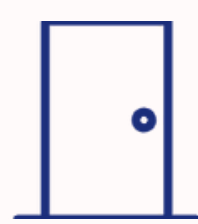
Що конкретно було зроблено

Проведено освітньо-діалоговий марафон для трьох ключових груп впливу (57 учасників):

- Для ОМС та депутатів: тренінг щодо муніципальної євроінтеграції, Закон про народовладдя (№ 3703-IX), принципи SIGMA та цифрову прозорість (платформа DREAM).
- Для ветеранів, ВПО та людей з інвалідністю: тренінг з інклюзивної комунікації та адвокації інтересів у ветеранському просторі й центрі «ТУРБОТА».
- Для молоді та студентів: інтерактивна сесія («Світове кафе») щодо E-democracy, цифрової демократії та грантових можливостей.

- Розроблено Комунікаційну стратегію щодо ЄС: На основі напрацьованих тез під час освітньо-діалогового марафону створено та винесено на обговорення Комунікаційний план євроінтеграційного поступу громади.
- Створено інноваційний публічний простір («Тріплекс єдності»): 23 серпня встановлено та урочисто відкрито зону з трьома флагштоками (прапори України, Новоодеської громади та Євросоюзу) й табличкою. На табличці розміщено QR-код, який веде на сторінку на сайті міської ради із інформацією про ЄС та євроінтеграційні можливості для громади.

Результати та сталість

Системне стратегічне планування комунікацій:

Розробка та обговорення Комунікаційної стратегії щодо ЄС дозволили громаді перейти до чіткого бачення просвітницької роботи.

Запровадження візуальних та цифрових символів ЄС:

Відкриття «Тріплексу» з трьома прапорами та QR-кодом створило постійну фізичну та цифрову точку доступу мешканців до знань про Євросоюз. Такий підхід відтворює європейську практику публічної інформ-просвіти та посилює відчуття належності громади до європейської родини.

Інклюзивні комунікації:

До розробки рішень було залучено ветеранів, ВПО, людей з інвалідністю та молодь. Це сприяло підвищенню рівня соціальної згуртованості громади.

Опанування інструментів цифрової прозорості ОМС:

Посадовці та депутати освоїли стандарти SIGMA та роботу з платформою DREAM. Збільшення прозорості відбудовчих процесів відповідає ключовим вимогам ЄС щодо підзвітності та антикорупційного моніторингу.

Широке медіаохоплення та просвіта:

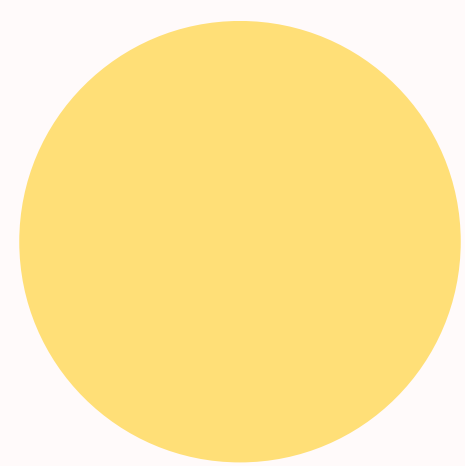
Серія з 9 публікацій про проєкт у соціальних мережах охопила понад 12 тисяч осіб. Стала комунікація підвищила євроінтеграційну грамотність населення громади.

Уроки для інших громад

Комунікаційна стратегія — це фундамент розуміння змін. Інформувати мешканців про євроінтеграцію варто планувати та впроваджувати системно.

Партисипація через цільові групи: Спеціалізовані тренінги окремо для влади, ветеранів та молоді дозволяють глибше опрацювати специфічні запити кожної категорії населення та підібрати зручні та зрозумілі формати для кожної категорії.

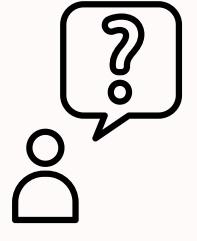
Поєднання фізичних символів із цифровими інструментами: Відкриття флагштоків із QR-кодом створює сучасну інтерактивну локацію, яка одночасно працює на патріотичне виховання та цифрову освіту.

Сурсько-Литовська сільська громада Дніпропетровської області

«Європейський вектор громади: від ідеї до дії».

Контекст

Сурсько-Литовська сільська громада Дніпровського району Дніпропетровської області стикається з викликами воєнного часу та загрозою відтоку активної молоді, яка нерідко сприймає євроінтеграцію як абстрактний геополітичний процес, не пов'язаний із життям рідного села. У громаді існувала потреба в подоланні цієї дистанції та створенні дієвих інструментів залучення юнацтва до місцевого самоврядування.

Громада мала на меті активізувати молодіжне середовище та навчити юнацтво перетворювати європейські цінності на конкретні локальні дії.

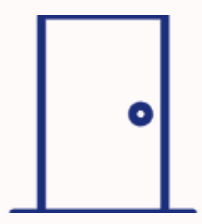
ГО «СурЛітКрафт» у тісному партнерстві із Сурсько-Литовським ліцеєм та сільською радою долучилася до проекту «Українські громади на шляху до євроінтеграції» (реалізують ГО «Точка доступу» та Фонд «Освіта для демократії» за підтримки NED). Вивчаючи під час навчального візиту до Польщі (Краків, Перемишль, Пшибиславиці) досвід функціонування шкільних рад та молодіжних центрів, команда розпочала реалізацію ініціативи «Європейський вектор громади: від ідеї до дії».

Що конкретно було зроблено

- **Створено освітню платформу «Школа європейського лідерства»:** На базі безпечного простору Сурсько-Литовського ліцею (що має сертифіковане укриття) організовано цикл інтерактивних офлайн-заходів для учнівської молоді та активістів віком 14-18 років.
- **Проведено тренінг «ЄС починається з тебе» (20 учасників):** Учасники досліджували, як європейські цінності (відповідальність, участь, ініціатива) працюють на рівні громади та як кожен мешканець може впливати на зміни в рідному селі.
- **Організовано тренінг-практикум «Ідея → Дія: як змінити свою громаду» (20 учасників):** Молодь у командах за участю працівників виконкому сільської ради розробляла власні проєктні ініціативи у сферах благоустрою, екології та соціальної взаємодії.
- **Розроблено та надруковано інформаційний буклет:** Підготовлено 50 примірників буклету «Європейська громада: польські рецепти для Сурсько-Литовського» із адаптованими кейсами польських гмін.
- **Технічно підсилено навчальний простір:** Закуплено ноутбук для проведення презентацій, інтерактивних занять та подальшої роботи молодіжного активу.

Результати та сталість

Розвиток молодіжних ініціатив:

Ідеї, напрацьовані під час тренінгів, оформлено у проекти та подано на нові грантові конкурси. Це посилило спроможність молоді залучати ресурси для власних ініціатив.

Зростання євроінтеграційної обізнаності:

Учасники побачили європейські стандарти через конкретні практики участі, демократії та життя громади.

Діалог молоді та місцевої влади:

Спільна робота молоді й представників сільської ради створила майданчик для прямої комунікації та участі молоді у місцевих процесах.

Залучення різних груп молоді:

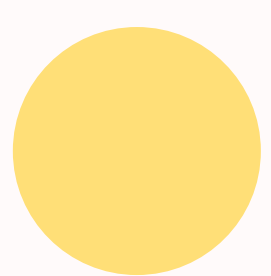
Участь дівчат і хлопців була збалансованою — 50/50, до заходів також долучили дітей ВПО та ветеранів.

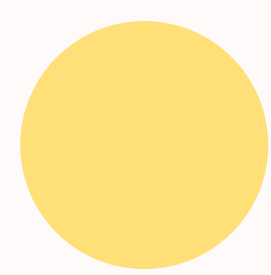
Сталість «Школи лідерства»:

ГО «СурЛітКрафт» та ліцей закріпили «Школу європейського лідерства» як щорічну практику, а придбана техніка надалі використовуватиметься для молодіжних ініціатив.

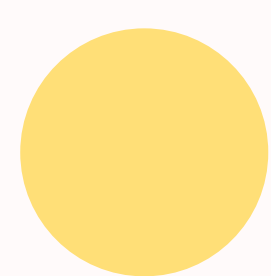
Уроки для інших громад

Навчання через проєктний менеджмент: Найкращий спосіб залучити молодь — навчити її створювати власні проєкти, подавати їх на конкурсне фінансування та творити зміни в громаді самостійно.

Влада як співучасник навчального процесу: Залучення представників виконкому до тренінгів допомагає молоді зрозуміти механізми прийняття рішень та знімає бар'єри у спілкуванні з посадовцями. Формується довіра в громаді та молодь відчуває - вони важливі.

Адаптація міжнародного досвіду під власні потреби: Ознайомлення з кейсами польських гмін дає практичні підказки для розвитку сільських територій в Україні, але дуже важливо враховувати власний контекст та адаптовувати досвід.

Підготовка українських громад на шляху до євроінтеграції: робота триває

Завершення проєкту не закриває для нас тему євроінтеграції. Досвід роботи з громадами показав, що запит на розуміння євроінтеграційних процесів та їхнього практичного значення на місцевому рівні залишається актуальним.

За час проєкту ми побачили, що громадам важливо:

- розуміти, що саме змінюватиме євроінтеграція на місцевому рівні;
- бачити свою роль у процесах вступу України до ЄС;
- співвідносити власні рішення та практики з європейськими підходами і стандартами;
- бути готовими до змін, які поступово ставатимуть частиною роботи органів місцевого самоврядування.

Тому робота з підготовки громад до євроінтеграції залишається одним із напрямів, який ми продовжуватимемо розвивати.

Євроінтеграція стає реальною тоді, коли європейські принципи перетворюються на щоденні практики та конкретні рішення у громадах.

